כל הבשר פרק שמיני חולין קיז.

מתני' מועלין בו. אם קרבן הוא להא קדשי ה' הן ואינם לבהמים והדם אין מועלין בו כדליף בגמרא: **וטמא.** אם אכלו בטומאת הגוף חייב שתי חטאות אחת משום אכל ואחת משום טומאת הגוף שהיא בכרת: **משא"כ בדם.** מפרש בגמרא: **אלא בבהמה טהורה.** כדכתיב (ויקרא ז) מן הבהמה אשר יקריבו ממנה וגו': **גמ' מנה"מ.** למלב יש בו מעילה אלא מפליג דאפילו אלב קדשים קלים אע"ג דאין בהן מעילה בחייהן דהא ממון בעלים הן יש בו מעילה באימוריהם לאחר שנזרק דמן: **כאשר יורה.** באימורי פר כהן משיח כתיב: **ומה למדנו.** דקאמר ככל מה שמפרישים אימורים משלמים כך יפרשו מזה אף כאן האימורים מפורשים [ויקרא ד] את החלב המכסה [על הקרב] ואת כל החלב ואת שתי הכליות וגו': **מה פר כהן משיח יש מעילה.** באימורים דהא מחייב הוה ביה מעילה דקדשי קדשים הוא: **יש בו מעילה.** בחלבו: **כל חלב לה'.** בקדשים קלים כתיב ולהכי כתיב בהו לה' לעניין מעילה: **יוחרם ושפי הכליות לא.** דלאו חלב איקרו: **כאשר יורה.** לימד על כל האימורים שהוקשו לאימורי פר כהן משיח: **אליה דליפא בשור לא.** נמעלו בה כי מייתו כבש לשלמים דאלית הכבש קרינא ביה[1] כתב רחמנא כל חלב ואשכחן אליה דאיקרי חלב דכתיב (ויקרא ג) חלבו האליה תמימה: **דיפסר.** כל אליה כבש באכילה: **כל חלב שור וכשב ועז.** לא אסרה תורה אלא הנוהג בכולן ואליה אינה נוהגת לא בשור ולא בעז: **לא ימעלו בה.** דהא מעילה מכל חלב לה' נפקא לן והא אמרת דאלו חלב איקרא: **לכם.** ואני נתתי לכם וגו' שלכם יהא אלמא אלו קדשי גבוה הוא: **לכפרה נתתיו.** ולא שיהא קרוי שלי למעול בו שאינה עומדת אלא לכפר בשבילכם: **הוא.** משמע בהויתו יהא לעולם דיו שזה בין לפני כפרה ובין לאחר כפרה שנתן מתנותיו ונשארו השייריס: **מה נאמר כפרה אין מעילה.** בשייריס כדלקמן דאין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו ואלו קדשי ה' קרינא ביה: **תרומת הדשן.** כל נקב תורם מדשן מזבח אלא מחתה וטחנו בלדי המזבח ונבלעת שם במקומה כדכתיב[2] והריס את הדשן אשר תאכל האש וגו' ושמו אצל המזבח מלמד שטעון שימה וגניזה אלמא אסור בהנאה: **בגדי כהונה.** ארבעה בגדי לבן שכ"ג נכנס בהן לפני ולפנים ביום הכפורים וטעונין גניזה ואין הדיוט עובד בהן כל השנה ואלו [כ"ג] ליום כפורים אחר כדכתיב ופשט את בגדי הבד והניחם שם: **אלא לרבי דוסא דאמר.** בשייריס הן לבהן הדיוט כל השנה שבהן הדיוט משמש בהן בארבעה כלים ומה ת"ל והניחם שם מלמד שלא ישתמש הוא ליום"כ אחר מאי איכא למימר: **ענלה ערופה.** אף על פי שנעשה מצותה אסורה בהנאה דכתיב וערפו [דברים כא] שם שם תהא קטורה (כריתות דף ו.):

מיעוטו

מזבח פנימי מנלן משמע דמושמו דריש דאין מועלין וכשמעתין אדרבה משמע ליה מושמו דמועלין וי"ל דמתניתין דהתם משמע דאין מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודם מועלים א"כ מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו לכך מצוה לדשן ומ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף [3]מעילה (דף לד.) ושמו בגמא שלא יפזר אלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר שהדישון מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר מורקתו והשליך אותה אל מקום הדשן אם לענין מזבח החיצון לא צריך דהא כתיב ושמו אצל המזבח כו' והתם פריך והא איצטריך למזבח החיצון לקבוע לו מקום כתיב קדמה:

משום דהוי תרומת הדשן ובגדי בהונה כו'. בטעילה בפרק ולד חטאת (דף יא:) מתרץ ומסקינן כי הכא: תרי

[1] אמועלין בו וחייבין עליו משום [2]פיגול [3]ונותר וטמא [4] [5]מה שאין כן בדם וחומר בדם שהדם נוהג בבהמה וחיה ועוף בין טמאים ובין טהורים [6]והלב אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד: **גמ'** מנא הני מילי [7]אמר ר' יגאי דאמר קרא [8]כאשר יורם משור זבח השלמים וכי מה למדנו משור זבח השלמים מעתה [9]הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש שור זבח השלמים לפר כהן משיח מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף שור זבח השלמים יש בו מעילה א"ל ר' חנינא [10]כעורה זו ששנה רבי [2]כל חלב לה' לרבות [11]אימורי קדשים קלים למעילה אמר אביי איצטריך דאי כתב רחמנא חלב הוה אמינא חלב אין יותרת ושתי כליות לא כתב רחמנא כאשר יורם ואי כתב רחמנא כאשר יורם הוה אמינא חלב אליה דליתא בשור לא כתב רחמנא כל חלב א"ל [12]רב מרי לרב זביד אי אליה איקראי חלב תיתסר באכילה א"ל עליך אמר קרא [3]כל חלב שור וכשב ועז דבר השוה בשור וכשב ועז רב אשי אמר [13][4]חלבו האליה איקראי חלב סתמא לא איקראי אלא מעתה לא ימעלו בה אלא מחוורתא כדרב זביד: משא"כ בדם: [14]מנה"מ אמר עולא דאמר קרא [5]לכם שלכם יהא דבי רבי ישמעאל תנא [5]לכפר לכפרה נתתיו ולא למעילה ורבי יוחנן אמר אמר קרא [5]הוא הוא לפני כפרה כלאחר כפרה מה לאחר כפרה אין בו מעילה אף לפני כפרה אין בו מעילה ואימא הוא לאחר כפרה כלפני כפרה מה לפני כפרה יש בו מעילה אף לאחר כפרה יש בו מעילה [15]אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו ולא והרי תרומת הדשן דנעשה מצותו ומועלין בו דכתיב [6]ושמו אצל המזבח משום דהואי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד [16]וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין הניחא לרבנן [7]דאמרי והניחם שם [8]למד שטעונין גניזה אלא לר' דוסא דאמר שלא ישתמש בהן ליום הכפורים אחר מאי איכא למימר אלא משום דהואי תרומת הדשן ועגלה ערופה שני כתובים הבאין כאחד וכל שני כתובים הבאין כאחד אין מלמדין הניחא למ"ד אין מלמדין אלא למאן דאמר מלמדין מאי איכא למימר תרי מיעוטי

מעילה דאורייתא משום עולה ונעור דליכא מעילה דאורייתא לא בדילי מייה ותקנו רבנן מעילה: **אין** לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו. וא"ת אדרבה לא נמעול לפני כפרה דאין לך דבר שלא נעשה מצותו שלא יעמוד בו ואע"ג דאיכא קדשים קלים היינו משום דלא אקרו קדשי שמים וי"ל דאשכחן טובא דהא דשן אין מועלין בו עד שעת תרומה ועגלה ערופה עד לאחר ירידתה[9]:

ולא והרי תרומת הדשן. וא"ת דתנן במעילה פרק ולד חטאת (דף יא.) דישון מזבח פנימי והמנורה לא נהנים ולא מועלין ואקאמר בגמרא בשלמא מזבח המיצון דכתיב ביה ושמו אלא מזבח פנימי מנלן דאינו מועלין וי"ל דמתניתין דהתם משמע דאין מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודם מועלים א"כ מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו לכך מצוה לדשן ומ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף [10]מעילה (דף לד.) ושמו בגמא שלא יפזר אלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר שהדישון מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר מורקתו והשליך אותה אל מקום הדשן אם לענין מזבח החיצון לא צריך דהא כתיב ושמו אצל המזבח כו' והתם פריך והא איצטריך למזבח החיצון לקבוע לו מקום כתיב קדמה:

משום דהוי תרומת הדשן ובגדי בהונה כו'. בטעילה בפרק ולד חטאת (דף יא:) מתרץ ומסקינן כי הכא: תרי

מסורת הש"ס

[1] זבחים מד:, כ:) [פסחים כה: ופס נסמן], [2] [לעיל קטו: ופס נסמן], [3] [זבחים לז:) מתורה לג: [מעילה טו. כריתות כג:], [4] [כריתות ד.], [5] [לעיל חלב וכן לאיתא בתוס' לעיל לג: שלהי ד"ה אמר אביי ע"ש], [6] יומא נט: [מעילה יא. ע"ש זבחים מו.], [7] [סוטה מט:], [8] [קדושין כד. וש"נ], [9] פסחים כו. כריתות ג. מעילה יא: זבחים מו. יומא יב: כד. ס., [10] כש"ל ליתא "רבי", [11] כש"ל בכתב קרינה, [12] ויקרא ו), [13] [עיין תוס' יומא נט: ד"ה אין לך וכו'], [14] [ל"ל תמורים], [15] מה שאין כן בדם. ג"כ עי' תוס' מנחות דף עד:

שיטה מקובצת

[1] מה שאין כן בדם. ג"כ עי' תוס' מנחות דף עד:

רבינו גרשום

מה שאין בדם שאין בו מעילה כדבעינן למימר בגמרא: ואין בו משום פיגול [1] ונותר אלא בבשר והנותר מבשר הזבח פיגול: וכי מה למדנו משור זבח השלמים. כלומר והלא בפר כהן משיח נמי כתיבי ביה אימורין: מה פר כהן משיח יש בו מעילה. כלומר דקדשי קדשים הוא שכולו נשרף ואין בו אכילה אף שור זבח השלמים דקדשים קלים הוא מעילה: כתב רחמנא כאשר יורם. כלומר כל מה שיורם: דבר השוה בשור וכשב וחזו חלב ויותרת אבל אליה ליתיה בשור: אלא מעתה אל ימעלו בו כלומר כיון דלאו חשוב חלב ולאו חשוב אימורין אל ימעלו בו בקדשים קלים כשאר בשר שאוכלים הבעלים: אלא מתוורתא כדשנין מעיקרא. כלומר דבר השוה בשור וכשב ועז אסור באכילה ולא אליה דליתא בשור: אמר קרא לכם. כלומר ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר: אלא לר' דוסא דאמר שלא ישתמש בהן כלומר אבל ראויין הן לכהן הדיוט כל השנה כולה: ואין מועלין

[1] נראה ל"ל דעתר אינו אלא נכנס דמתיב והנותר מבשר הזבח וגו' ופיגול לא צריך קרא דפיגול אינו רק מדבר שיש לו מתירין ותם נטיפת מתיר הוא ולמלתריון מזמים דף מו:

עין משפט נר מצוה

קיז א מיי' פ"ג מהל' מעילה הל"א:
קיח ב מיי' פי"ח מהל' פסולי המוקדשין הלכה ז:
קיט ג מיי' שם פ"ט:
קכ ד מיי' שם פ"ט והל' מ' יפ"ב מהל' מעילה הלכה יא:
קכא ה מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הל"ח [ופ"ב הל"ב] סמג לאוין קלח טוש"ע יו"ד סי' סד סעי' ח:
קכב ו מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הל"ה:

תורה אור השלם

1. כאשר יורם משור זבח השלמים והקטירם הכהן על מזבח העלה:
ויקרא ד י
2. והקטירם הכהן המזבחה לחם אשה לריח ניחוח כל החלב לי׳:
ויקרא ג טז
3. דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו:
ויקרא ז כג
4. והקריב מזבחו השלמים אשה לי׳ חלבו האליה תמימה לעמת העצה יסירנה ואת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב:
ויקרא ג ט
5. כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא בנפש יכפר:
ויקרא יז יא
6. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח:
ויקרא ו ג
7. וכא אהרן אל אהל מועד ופשטו את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם:
ויקרא טז כג

מוסף רש"י

כעורה זו ששנה רבי. בתמיה, יכי אינה מקיונלת עניין שאתה מחזר ללמדה ממקום אחר (קדושין כ:) כלומר יכי מכוערת היא כמיעוך מצוה זו שנה רבי (לעיל קסו:), כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה. דלמיגי כל חלב לה', אלמא דאמרת כמנה קדשי ה' מעילה דאמר ר' יוחנן דאמר קרא כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה. דלמיגי כל חלב לה', אלמא דאמרת כמנה קדשי ה' קרינא ביה (בריתות כג:), דבר השוה בשור וכשב ועז. שנקרא חלב בשלשתן, ואליה לא איקרי חלב אלא בכבש (שם ד:). מנא הני מילי. דאין מעילה בדמים (יומא נ:). שלכם יהא. כתוקן שלכם שאין בהן מעילה (זבחים מו:). לכפרה נתתיו. בתוכת קדשים ולא למעול בו, לענין מעילה אין בו דין קדשים (שם). אמר קרא הוא. דמו בנפשו הוא, בהויתו יהא (שם) לו: כי הדם הוא בנפש יכפר, הוא בהויתיה יהא לפני כפרה כלאחר כפרה (יומא נ:). מה לאחר כפרה אין בו מעילה. דפשיטא לן דיין דנעשית מצותו אין מועלין בו, דכיון דלית ביה מה לזרק נגוה לא קרינן ביה קדשי ה' (זבחים מו:). אין לך דבר כו'. הלכך

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com